

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Škola	Střední odborná škola a Střední odborné učiliště, Hustopeče, Masarykovo nám. 1
Autor	Mgr. Jan Svoboda
Číslo	VY_32_INOVACE_3_PRÁVO_1.03_Právní norma
Název	Teorie práva
Téma hodiny	Právní norma
Předmět	Právo
Ročník/y/	1. ročník
Datum vytvoření	8.1.2013
Anotace	Výkladová prezentace k tématu Právní norma
Očekávaný výstup	Žák je schopen definovat právní normu, zná její strukturu a dokáže popsat působnosti právní normy.
Druh učebního materiálu	Prezentace

Teorie práva

Právní norma

Vypracoval: Mgr. Jan Svoboda

Definice právní normy:

Právní norma je obecně závazné pravidlo chování, která má státem stanovenou či uznanou formu a které je vynutitelné státním donucením.

Struktura právní normy:

Hypotéza - vymezuje podmínky, nezbytné k realizaci předepsaného chování subjektu, nemusí být obsažena k každé právní normě.

Dispozice - je v ní obsaženo vlastní pravidlo chování tj. oprávnění a povinnosti a povinnosti adresátů normy
- je nejdůležitějším strukturálním prvkem právní normy,
- je obsažena v každé právní normě.

Sankce - stanoví následky pro případ nesplnění povinnosti uvedené v dispozici, nemusí obsažena v každé právní normě.

Příklad struktury právní normy:

§ 194 Trestního zákoníku - Dvojí manželství.

Kdo, za trvání manželství, = hypotéza

uzavře manželství jiné, = dispozice

bude potrestán odnětím
svobody až na dvě léta = sankce

Působnost právních norem

Věcná působnost právní normy:

- Vymezuje okruh právních vztahů o kterých pojednávají další ustanovení právní normy.
- Věcná působnost nám říká, jaké vztahy jsou v právní normě upraveny.
- Ustanovení o věcné působnosti bývá většinou uvedeno na začátku nebo v závěrečných ustanoveních.

Příklady jak je uvedena věcná působnost ve některých zákonech:

§ 1 zákoníku práce

„Zákoník práce upravuje právní vztahy vznikající při výkonu závislé práce mezi zaměstnanci a zaměstnavateli.“

§1 občanského zákoníku

„Občanský zákoník upravuje majetkové vztahy fyzických a právnických osob.“

Časová působnost právní normy:

U časové působnosti právní normy rozlišujeme:

- *Platnost právní normy*
- *Účinnost právní normy*

Platnost právní normy

Právní normy nabývají platnosti dnem jejich vyhlášení nebo zveřejnění.

Aby byla právní norma platná musí být splněny následující podmínky:

- a) PN musí být vydána příslušným orgánem v mezích jeho pravomoci
 - zákony – Parlament ČR
 - vyhlášky a nařízení - ministerstva, kraje, obce
- b) PN musí být vyjádřena v určité formě, kterou uznává právní řád
 - zákony
 - vyhlášky
 - nařízení
- c) PN musí být předepsaným způsobem zveřejněna
 - zákony ve sbírce zákonů
 - obecní vyhlášky vyvěšeny na obecní vývěsce

Účinnost právní normy

Účinností právní normy označujeme období, ve kterém je povinnost řídit se tímto právním předpisem.

Právní normy nabývají účinnosti:

- dnem uvedeným v závěrečném ustanovení normativního právního aktu,
- není-li datum výslovně stanovené, účinnost počíná 15. dnem po nabytí platnosti,
- vyžaduje-li to naléhavý obecný zájem, lze výjimečně stanovit dřívější počátek účinnosti, nejdříve však dnem vyhlášení platnosti.

U právních norem účinnost zaniká:

- uplynutí doby na kterou byla vydána - v případě normy vydané na předem určenou dobu
- zrušením normy předcházející novou normou
- zrušení právní normy zákonodárcem – derogační klauzule

Osobní působnost právní normy:

Rozlišujeme osobní působnost právní normy:

- **Obecná** - norma se vztahuje na blíže neurčený počet subjektů určitého druhu právních vztahů.
- **Zvláštní** - norma se vztahuje na vymezenou skupinu subjektů (např. na vojáky, policisty).
- **Výjimečnou** - norma se vztahuje na speciální okruh subjektů (např. na osoby disponujících imunitou).

Teritoriální (územní) působnost právní normy

Rozumíme jí prostorové vymezení působení právní normy

Rozlišujeme:

- celostátní působnost - působnost po celém území státu
- lokální působnost - působnost na území obce, kraje

Pracovní list

Uveď které části tvoří strukturu právní normy:

Uveď, co vymezuje věcná působnost právní normy:

Uveď, které podmínky musí být splněny, aby byla právní norma platná:

Pracovní list

Uveď co rozumíme účinností právní normy:

Uveď kdy nabývají právní normy účinnosti:

Uveď které znáš osobní působnosti právní normy:

Použité zdroje:

- TOMANCOVÁ, Jaroslava a Karel SCHELLE. A KOL. *Právní nauka pro školy a praxi*. VI. Praha: EUROLEX, 2004. ISBN 80-86432-78-5.
- TOMANCOVÁ, JUDr. Jaroslava. A KOL. *Základy práva (nejen) pro školy*. Boskovice: František Šalé - ALBERT, 2007. ISBN 80-7326-110-3.

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Jan Svoboda.

